

Handläggare: Anne-Marie Hemphälä
Telefon: 08-508 10 034

Till Östermalms stadsdelsnämnd
sammanträde 2008-12-18

Revidering av förvaltningens hantering av medborgarförslag

(bl a svar på skrivelse från vice ordförande Rolf Lindell (s) m fl)

Förslag till beslut

1. Nämnden reviderar sin hantering av medborgarförslag i enlighet med detta tjänsteutlåtande.
2. Information om nämndens reviderade rutiner för medborgarförslag ges på hemsidan och i annons i lokaltidningen.
3. Skrivelsen från vice ordförande Rolf Lindell (s) m fl anses besvarad med detta tjänsteutlåtande.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden fattade 1998 beslut om att införa möjligheten för medborgare och föreningar på Östermalm att lämna in medborgarförslag till stadsdelsnämnden. Sedan stadens webbportal startat blev det en markant ökning av medborgarförslag. Många av dessa hade karaktären av synpunkter eller klagomål eller berörde andra förvaltningar eller myndigheter. Proceduren som omgav medborgarförslagen innebar en större mängd arbete än vad verksamheterna på ett effektivt sätt kunde hantera, varför nämnden 2003 beslöt om en förändrad hantering av medborgarförslag.

Trots denna revidering av hantering av medborgarförslag kvarstår situationen att en mängd förslag, inte sällan överlappande varandra, lämnas från en enskild medborgare. Detta har medfört ett oproportionerligt stort arbete för förvaltningen och har resursmässigt motsvarat minst en halv tjänst. Förvaltningen har mot denna bakgrund återigen ansett det nödvändigt med en översyn av hanteringen av medborgarförslag.

Vidare överlämnade stadsdelsnämnden vid sitt sammanträde den 23 oktober 2008 en skrivelse för beredning från vice ordförande Rolf Lindell (s) m fl med hemställan om ”att stadsdelsförvaltningen får undersöka hur man kan förbättra hanteringen av medborgarförslag i stadsdelen.”

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts inom kanslienheten.

Bakgrund

Möjligheten för kommunmedlemmar att väcka ärenden hos fullmäktige genom s.k. medborgarförslag infördes den 1 juli 2002 genom lag (2002:249). I 5 kap. 23 § p 5 kommunallagen (KL) anges att en kommun själv får bestämma om medborgarförslag till fullmäktige får väckas. Stockholms kommunfullmäktige har inte infört systemet med medborgarförslag, inte heller stadens centrala nämnder. Trots detta har stadsdelsnämnderna i Stockholm infört en sådan möjlighet för egen del. Då får den enskilda stadsdelsnämnden själv besluta om formerna för detta, eftersom kommunallagens regler endast gäller medborgarförslag till kommunfullmäktige.

Stadsdelsnämnden fattade 1998 beslut om att införa möjligheten för medborgare och föreningar på Östermalm att lämna in medborgarförslag till stadsdelsnämnden (kategori 2, se nedan). Fem år senare beslöt nämnden om en förändrad hantering av medborgarförslag, vilket innebar att medborgarförslagen även kunde delas in i kategorierna 3 och 4. Anledningen var att sedan webbplatsen startat hade det blivit en markant ökning av antalet medborgarförslag till Östermalms stadsdelsnämnd. En stor del av förslagen hade också karaktären av synpunkter eller klagomål. För sådana frågor finns en särskild rutin etablerad.

Tanken med medborgarförslag är att det ska vara ett enkelt sätt för medborgare att föra fram nya idéer som inte har kommit fram den politiska vägen.

Nuvarande hantering av medborgarförslag

Alla förslag som rubricerats av förslagsställaren som medborgarförslag registreras som sådana och skickas ut till nämnden för kännedom (undantag kategori 1 nedan) till nästkommande sammanträde.

Vid registreringen delas förslagen således upp i fyra kategorier:

1. *Medborgarförslag som inte rör stadsdelsnämndens verksamhetsområde* (exempelvis parkeringsfrågor) sänds direkt efter registreringen vidare till berörd förvaltning eller myndighet och förslagsställaren blir underrättad om detta. Dessa medborgarförslag anmäls inte till Östermalms stadsdelsnämnd.
2. *Medborgarförslag med möjlighet att påverka den politiska processen.* Förvaltningen bereder förslaget och överlämnar ärendet i form av ett tjänsteutlåtande till nämnden för beslut. Tjänsteutlåtandet skickas inför nämndsammanträdet till förslagsställaren som samtidigt bjuds in till nämndens sammanträde för att under den s.k. frågestunden, som inleder sammanträdet, kunna argumentera för sitt förslag.

3. *Medborgarförslag där stadsdelsförvaltningen på grund av nämndens beslut har egen rådgivning att genomföra förslaget.* Dessa beslut är sedan 2003 överlämnade till förvaltningen att besvara, vilket görs skriftligen direkt till förslagsställaren. Förvaltningens svar anmäls därefter till nämnden tillsammans med medborgarförslaget, vilket innebär att nämnden ges möjlighet att godkänna svaret i efterhand eller uppdraga åt förvaltningen att utreda medborgarförslaget ytterligare.
4. *Medborgarförslag av mer allmän karaktär liknande synpunkter/klagomål.* Stadsdelsförvaltningen kan, där det är tillämpligt, hantera inkomna medborgarförslag av mer allmän karaktär enligt rutinerna för stadsdelsnämndens synpunkts- och klagomåls-system. Respektive avdelningschef ansvarar då för att synpunkten/klagomålet utreds och återkopplas till förslagsställaren.

Det stora antalet medborgarförslag och den procedur som omger hanteringen innebär en större mängd arbete än vad verksamheterna på ett effektivt sätt kan hantera. Förvaltningens rutin för hantering, handläggning och beslut angående medborgarförslag behöver därför ses över, liksom information om skillnaden mellan medborgarförslag och synpunkter.

Vidare har stadsdelsnämnden vid sitt sammanträde den 23 oktober 2008 överlämnat en skrivelse till förvaltningen för beredning från vice ordförande Rolf Lindell (s) m fl med hemställan om att förvaltningen undersöker hur man kan förbättra hanteringen av medborgarförslag i stadsdelen.

Förvaltningens synpunkter

Varje medborgare och lokal förening på Östermalm har rätt att lämna medborgarförslag till stadsdelsnämnden och på det sättet vara med och påverka den politiska processen.

Varje stadsdelsnämnd är dock suverän att besluta hur medborgarförslag skall hanteras. Det finns således inga hinder för stadsdelsnämnden att införa de rutiner för hantering av medborgarförslag som nämnden finner lämpligast.

En översyn av lämnade medborgarförslag ger vid handen att hitintills i år har 61 medborgarförslag kommit in till förvaltningen, varav en person lämnat 54 av förslagen och resterande 7 medborgarförslag av olika personer. En jämförelse med åren 2006 och 2007 lämnade samma person 68 respektive 77 medborgarförslag. Det innebär att förslag från en enda person tar förvaltningens och stadsdelsnämndens tid och resurser i anspråk i en omfattning som måste anses som oproportionerlig.

Övriga stadsdelsnämnder i staden hanterar en kvantitet på ca 6-12 medborgarförslag per år.

Förvaltningen ser mot denna bakgrund som nödvändigt att finna en form som minskar arbetet med medborgarförslag till rimliga proportioner.

Högst fem medborgarförslag per person och år

Förvaltningen föreslår därför att från och med 1 januari 2009 kan varje medborgare och lokal förening på Östermalm få högst fem medborgarförslag per år hanterade och besvarade såsom medborgarförslag. Medborgarförslag utöver dessa fem från en och samma person hanteras och besvaras som en inkommen skrivelse.

Det finns inte någon förvaltningsrättslig grund för att överklaga att förslag avvisas och hanteras som en inkommen handling med synpunkter eller klagomål.

Mallar

Förslagsställaren kan lämna in sitt förslag via brev, e-post eller fax men det allra bästa vore naturligtvis att kunna göra det via en mall. Några stadsdelsnämnder har lagt in det i Insyn. Då har medborgarförslag en egen rubrik som val direkt under nämndens möteskalender och protokoll (se bilaga). Det är ett mycket smidigt system varför förvaltningen föreslår att Östermalm gör detsamma.

Information

Vice ordförande Rolf Lindell (s) m fl har i sin skrivelse framfört vikten av att reglerna kring medborgarförslag informeras om på olika sätt. Förvaltningen instämmer i förslaget att information bör finnas i biblioteken, receptionen, på webb-platsen och på helsidesannonsen i lokaltidningen. Däremot anser förvaltningen att det borde räcka med information på webb-platsen om hur det går till att skriva och lämna ett medborgarförslag och att vice ordförande Rolf Lindells (s) m fl förslag om en återkommande särskild informationsdag per år om ”konsten att skriva medborgarförslag” inte behövs.

Ny hantering av medborgarförslag

Förvaltningen föreslår att följande arbetsordning ska gälla för hantering av medborgarförslag

Förslagsställaren

- Medborgarförslag ska kunna lämnas av enskilda personer som bor i Östermalms stadsdelsområde och lokala föreningar. Förslaget ska handla om frågor som berör stadsdelsnämndens ansvarsområde.
- Förslaget ska lämnas via särskild blankett på Insyn eller skriftligt via brev, fax, e-post
- Det måste framgå att det är ett medborgarförslag och skrivet så att det tydligt framgår vad saken gäller.
- Förslagsställaren måste lämna namn och adress, gärna telefonnummer och/eller e-postadress.

Stadsdelsförvaltningen

- Inkomna medborgarförslag diarieförs.
- En medborgare kan endast få fem medborgarförslag per år (5-regeln) hanterade som medborgarförslag.
- Alla inkomna förslag delges dock nämnden för att ge en heltäckande information till nämnden om vad medborgarna har för idéer och tankar om verksamheten.
- Om medborgarförslaget ligger inom 5-regeln får förslagsställaren besked om på vilket nämndsammanträde ärendet kommer upp.
- När ärendet är färdigberett skrivs ett tjänsteutlåtande och förslagsställaren inbjuds till det sammanträde som ska behandla förslaget för att kunna kommentera och argumentera för sitt förslag.
- Efter nämndsammanträdet skickas beslutet hem till förslagsställaren.

Stadsdelsnämnden

- Stadsdelsnämnden beslutar om medborgarförslag.
- Förslagsställaren ges möjlighet att argumentera för sitt förslag vid frågestunden som inleder det aktuella sammanträdet.

Bilagor

1. Skrivelse från vice ordförande Rolf Lindell (s), ledamöterna Berit Bornecrantz Dias (v) och Marion Sundqvist (mp) ”Information om konsten att skriva medborgarförslag.”
2. Utdrag ur Insyn vid Norrmalms stadsdelsnämnd.